

אוצר החכמה

לזכות לתורה (תשובה שניתנה בעל-פה לשאלה)

שאלה: איך אפשר להיות תלמיד-חכם?

תשובה: חז"ל משיבים: ירבה בישיבה. שוקדים ונהיים תלמידי-חכמים. אך הם שואלים: והרי יש ששקדו ולא נהיו תלמידי-חכמים? אלא צריך להתפלל. ושוב שואלים: אם כן, יש רק להתפלל לד' שיכניס לנו כל הגמרא בראש? תשובה: לא די זה בלא זה, צריך גם שקידה וגם תפילה לד' (נידה ע"ב). ב'ספר חסידים' יש חידוש: אי-אפשר להטריח יותר מדי את הקדוש-ברוך-הוא בבקשות בתפילה, זה "עיון תפילה" מגונה (ברכות לב ב. נה ב). גם מה שקיבלנו מאת ד' זו מתנה. אך אם זה בעבור דבר רוחני — אפשר להתחנן, גם אם זה מעל מדרגתנו וזכויותינו, בסופו של דבר זה הרי בשביל הקדוש-ברוך-הוא, לכן מותר (ספר חסידים). היו אנשים רבים שפנו כל בוקר לד' שיתן להם הצלחה בלימוד. היו מגדולי ישראל שנתקעו באיזו סוגיה — היו בוכים ומתפללים לד'. המהרי"ל דיסקין היה מתפלל ונותן כסף לצדקה כדי שד' יעזור.

תמיד צריך לעלות, להוסיף, גם אם מטפסים לאט.

ריכוז בלימוד (תשובה שניתנה בעל-פה לשאלה)

שאלה: איני מצליח להתרכז בלימוד לטווח זמן ארוך. לפעמים אני מתרכז כמה שעות או אפילו כמה ימים, ואחר-כך איני יכול.

תשובה: זו בעיה של חול ולא של קודש. ב'אורות התורה' (ז א) בפרק על ביטול תורה, מרן הרב מדבר על סוגי דברים המפריעים ללימוד. צריך לדעת מה הסיבה — אחרת מרפאים את הדבר שאין צורך לרפא. מי שאינו מתעורר לתפילה — יכול להיות שאינו צריך שיחת מוסר, אלא די לו לקנות שעון מעורר עם צלצול חזק יותר.

אדם בעל קשיי ריכוז וקשב — צריך למצוא לעצמו מסילה לימודית. בהתחלה בישיבה, כולם לומדים בדרך אחת, ובמשך הזמן אדם צריך למצוא לעצמו דרך ייחודית בלימוד — מה טוב לו ועם מה מצליח. רק בישיבה, שהלימוד בה חופשי — זה אפשרי, ולא באוניברסיטה — שבה המסגרות כפויות. צריך לזהות את הגורמים המפריעים. אולי עייפות מצטברת, אולי צריך שינה אחר-הצהריים. אולי צריך גיוון בלימוד, כגון חצי שעה הלכה ואחר-כך שעה משנה וכן הלאה. ילד בבית-הספר מתרכז מספר דקות כפי גילו. ילד בן שש — שש דקות, ילד בן עשר — עשר דקות. והרי השיעור נמשך